

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی .

مدیری : آق چوره اوغلی یوسف .

صافی ۱۹

۲۶ نومبر ۱۳۳۸

یل ۱

تاریخ و آثار عتیقه

علم السنه نقطه نظرندن بلغارلرک . تورک - تاتار .

قومندن نشاتلری

(باشی ۱۷ نجی صاییده)

طرماشوف [۱۰] (Tomaschek) اسیکی بلغار القصاب وعنوانلرینک همان کافه سنی تورک لسانی اوزره ایضاح ایلشدر . کندیسیمی شیمدیکی بلغار لساننده دخی (آلتای) یعنی (تورک - تاتار) لسانندن بعض آثار لسانیه محافظه ایدلمش بولندیغنی ادعا ایتلمکده در . آنجاق بونی تأیید ایدمک یالکیز بر مثال کوستر . بیورکه اوده : اصلاً مونغولجه (غوب آئی) (gobai) و عثمانلیجه ده فارسی تلقی ایدیلن و کوزل معنانه کان (خوب) ، خوباف (houbav) سوزیدر .

مؤلف مومی ایه ، رؤسله رک کندی فین نظریه سنی تأیید ایتک مقصدیه اولاح لسانندن مأخوذاً مرد ایلدیکی دلائل لسانییه بی مؤاخذه ایدمک ، رؤسله رک فین اوله رق کوستردیکی لغاتک اکثریسی آرنأؤد و یا اسلاو لسانندن آلمش بولندیغنی درمیان ایلکده در . حالبوکه ظن عاجزانه بجه مؤلف محترمک بو خصوصده کی مشتقانی علی العموم موافق اولمسه کرکدر . زیرا رؤسله رک کوستردیکی مثاللرک اکثریسنده فین مشابهتی عیاناً کورولمکده در رؤسله رک ادعاسنک مؤاخذه ایدیلجهک بر جهتی وار ایه ، اوده اشبو لغاتک اکثریسی (ده آل ، قاآلیقو ، تالاریو ، تیراکی) شیمدیکی بلغار لساننده هیچ قوللا . نیلما مقده اوله یدر . رؤسله رک شیمدیکی بلغار لساننده موجود اولوب فین

[۱۰] طوماشهفک مسئلهیه دائر باشلیجه مطالعاتی پاؤلینک مجموعه فنوننده (Pauly's Real-Encyclopädie der classischen Alterthumswissenschaft. Neue Bearbeitung von Georg Wissowa, 5 Halbband, Stuttgart 1897.) و (Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien) ده مندرجدر .

لسانته عائد اولدیغنی کوستردیکی بارا (bara) = طوبلانمش کوجوک سو ؛
 سیراق (sirak) = اوکسوز ؛ تیایا (t'a'a) = ویاخود تهتا (teta) =
 تیزه ، تهته ؛ نهنی (nenni) = بیوک قرداش کی کلهلری فی الواقع حالاً دخی
 بلغار لسانده موجوددر ؛ وحتى روس مؤلفه لرندن بری قزانده جیقسان
 (Kamsko-Voljski kraï 1897, 17 oct (v. s.) N. 562) نام روس غز-
 ته سنده بلغارستانده بولندیغنی صروده کندیسینک نظر دقتی جلب ایدن بعض
 بلغار کلهلرینک «ووتیاق» (فین قبیله لرندن برقیله) الفاظنه مشابه اولدیغنی اخبار
 ایدیور . مثلاً : بلغارجه مچقا (metchka) = آئی ، جرمه میسرده و
 ووتیاقلرده : ماچقا (matchka) ، (maska) ؛ بلغارجه موما (moma) =
 قیز ، ووتیاقلرده : (موما) (mouma) = قادینجیز ، آنا ، والدہ ؛ بلغارجه
 قوجه (koutché) = کوپک ، ووتیاقلرده : قوجا (koutcha) ؛ بلغارجه
 قیشتا (kychta) = خانه ؛ قیرغیزلرده (تورک عنصر لرندن در) قیشتای (kychtaï)
 و ووتیاقلرده ایسه قیشمت (kychet) چادر معناسنه کلیر برکهدر . بناءً علیه
 کرک بلغارجهدہ و کرک اولاجهدہ فین لغاتینک موجودیتک انکار ایدلسی فکر
 عاجزانه بجه یک موافق دکلدر . مع مافیہ بویکانه دلیلده رؤسایه رک نظریه سنی
 اثبات ایدمک بردلیل کافی عد اولانه ماز . زیرا اورال - فین ایله تورک - تاتار
 قوملری قدیمدنبری همحدود و حال تماسده بولندقلری جهتله برجوق مبادلات
 لسانیهده بولندقلری معلوم و مثبتدر . شـو صورتله طونه بلغارلری دخی فین
 قوملرینک اسکی قومشولرندن اولق جهتله آنلردن بعض کلهلری آلمش اولدقلری
 طبیعیدر . نته کیم شیمدیکی عثمانلی تورکلرندہ دخی بویکی فین کلماته تصادف
 اولنمقدهدر . مثلاً : مارالذکر فینجه بارا (bara) کلمه سیه مشابه تورک لسانده
 باردق (صوقابی) سوزی موجوددر ؛ کذا یوقازیده ذکر ایدیلن فینجه (ته آب)
 قازیق ، اکسهر تورکجهده : تابه ، طبهدر ؛ بلغارجهدہ فین عد ایدیلن تهته
 (teta) تورکجهده دخی : تهته ، تیزه قوللانیلهمقدهدر ... الخ ، الخ .

رامبری [۸۱] (Vambery) **کرک** معروف اولان بوبوفک اسامی

[۸۱] Der Ursprung der Magyaren, eine ethnologische Studie, Lpz. 1882 (V Bulgaren p. 50) .

جدولانده مندرج بعض اسماء خاصه یی و کرکسه روس وقعه نویسلردن (نستور) ایله عرب محررلری طرفندن ذکر ایدیلن وظایف مغلق بولنان اسامی یی ایضاحه چالیشمیشدر . کندیسی منابع سالفه نك محتوی اولدینی : خاقان (hakan) ، طرخان (tarhan) ، بایان (Baïan) ، قره حزار (kara-hasar) ، اورخان (organ) ، طوقطو (Toctu) ، آلموش (Almuche) ... الخ ، کبی اسماء خاصه ایله القاب و عنوانلرده تورک لساننك اوصاف ممیزه سی بولندیغنی اثبات ایدیور . مومی ایله وامبری وولغا بلغارلرینك : ایدیل (وولغا نهرینك نام دیگر) ، چالما ، آشلی کبی تورکجه اولدقلرنده هیچ شنبه ایدله یین بعض تعبی رات جغرافیه نك بلغارلرک منشائی تورک - تاتارلردن اولدیغنه بویوک بر دلیل عد ایدیور . مؤلف مومی ایله الیوم بوتون تورک لرجه مستعمل اولان و وولغا بلغارلری آرمسند دخی قوللانیلمقده بولنان (تگری) کلمه سنه بویوک بر اهمیت ویرمکده در . اشبو کلمه نك بلغارلر عنندنه (الله) معناسنه استعمال ایدلدیکنی شوت (Schott) نام مؤلف برلینده قرال کتبخانه سننده حفظ ایدیلن اسکی تورکجه آل یازیلری آرمسند تصادف ایتدیکی بر ورقه دن استخراج ایشمیشدر . بو ورقه ده خلیفه معاویه یه ایراد ایدیلش بر جوق سؤاللر مندرجدر . بوسؤاللردن برلینده : « بوتون لسانلر اوزره حق تعالی حضرتلرینك مقدس اسملری هانکیلریدر؟ » دینلیور؛ خلیفه بوکا مقابل اون اوج اسم ذکر ایش و بومیانده « بلغار دینلنجه تگری در » دیه جواب ویرمیشدر .

وامبری ایله طوماشقه ق بلغارلرک منشائی تاریخی بر صورتله دخی تدقیق ایشلر ایشده بو مسأله نك تعمیق اولجه بیان ایلدیکمز کبی مبحثمزده داخل دکلدر . یالکیز بر موضوع بحثدن آرنجق تباعدله مؤلفین مومی الیه مانك بو مسئله حقنده کندی اثرلرنده ذکر و بیان ایتدکلری بعض اتنوغرافی اماره لری تعداد ایدم جکیز :

- ۱) ابن فضلانه نظراً ضیافنی ویرن برعائله رئیسك یمکه باشلانمزدن اول ایلک لقمه یی آلمی بلغارلرک عاداتنددرکه الیوم قیرغیزواوز بکلرده دخی اشبو مراسمه تصادف اولنور [۱] . ۲) تورکلرده اولدینی کبی اسکی بلغارلرده [۱] بو عادت عثمانی تورکلرنده ده جاریدر .

دخی - سول طرف محترم طرفدر . ۳) آت آنی ایله داری اسکی بلغارلرک
برنجی یمکارندن معدوددر . بعضی مة افینه نظراً داری تورکلرک ملی یمکارندندر .
آت آنی ایسه خص - وصی تورک غداسی اولدینی معلومدر . ۴) کذلک اسکی
بلغارلرک سوجو (süjü) نامیه معروف اولان ایچکیلری تورک مشروطیتنددر .
۵) بلغارلرک باشلارنده برجیم براقق تورک عادتیدر . مونقول و تورکلر بو عادتله
دیگر ملت - لردن تفریق اولتورلر . مانچ - وریالیر ، اش - بو عادت جینه ادخال
ایتمشلددر . بو عادت بزر جینیلردن آلمشزدییه تلقی ایتک دوغری دکلددر . ۶) کسکین
قلنج اوکنده یمین و یرمک . ۷) سنجاق برینه آت قوریوخی استعمال ایتک .
۸) نجی بلغارلرک تورک ملتندره اولدینی کبی آتله چوق تماس و القتلری
وارددر . مثلاً : بلغارلرک ویرکوی آت و آت دریلریله تادیه ایتسی ، وابن فضلائک
مشهوداتنه نظراً ائی سواری اولملری کبی . بو ایسه اوغرو - فین منشأرینه
مخالف بر دلیلدر . زیرا آتنوغرافی علماسنک افاداتنه نظراً آت اسکی فینلر
عندنده مجهول بر حیوان ایش .

قویک بلغارلرک تورک - تاتار قوملردن نشأت ایتدکلری مسئله - سی حل
ایدلمش اوله رق قبول ایدیور . مؤلف مومی الیه بلغارلرک شیعمدیکی « جوواش »
تورک عنصرندن نشأت ایتدکلرینه داتر احداث ایلدیکی کندی نظریه - سی اثبات
ایچون بتون قویله جالشمشدر .

رادلوف پوپوفک اسامی جدوانده مطلق اولان اسمای خاصه والقب
وعنوانلری اک موافق - صورتده ایضاح ایدمیلشمشدر . رادلوف قویکک
(جوواش) نظریه - سی تأیید ایتمکدهدر .

غروف کزرا قوروه (Géza Kúun) تورک - تاتار نظریه - سنک مدافعلر -
ندندر . کندیس پوپوفک اسامی جدوانه بویوک براهیت وریور و اش - بو
جدولی (Relationum Hungarorum cum Oriente gentibusque
orientalis originis histori antiquissima, vol. II Glandiopoli,
1895, p. 10) نام اثرنده لاندیجه اولارق عیناً درج ایلمشدر .

یائولی ده کندی مجموعه فنوننده بعض اسکی بلغار القاب وعنوانلری
حقنده غایت موافق صورتده تفصیلات ویرمشد .

نهایت بونی ده ذکر ایدم که بلغار مؤلفلرندن شیشمانوف ده ماعددا کنج
بلغار مورخی اوخیری کورکی بالاسیوف ده بو نظریه نیک مدافعیدر .
(پتیدی)

مناسیر محکمه استیناف اعضاسندن

ایوانه مانوف

قزان خانلقنک صوک کونلری

کچن صایمیزده قزانی مورخلردن احمد ذکی ولیدی افندیکنک « تورک و تاتار تاریخی »
نام اثرینی تحلیله باشلامشدی ؛ بو صایمیزده اونی بتریبورز . اثر حقنده تام بر فکر
ویرمیش اولوق ایچون ، قزان خانلقنک صوک کونلرینی تصویرایدن برقاچ صحیفه سنک
عیناً آشای یه نقلی ده موافق بولوق . آنجق « تورک و تاتار تاریخی » شمال تورکجه سیله
یازیلش اولدینی حالده بز قاره لریمزه قولایلق اولسون دهرک بعض محللرینی برآز تعدیل
ایله عثمانلی شیوه سنه جویردک .

صفا کرای خان ، قزانلیرک طلبی اوزرینه ایکنجی دفعه خان اولوب کلدیکنده ،
(میلادی ۱۵۳۵) کندی محافظه ایتک ایچون ، کندیسيله برابر کافی مقدارده قریم
عسکری ده آلوب کتیرمشدی . چونکه صفا کرای قزان خلقتدن تماميله امین
دکلدی ؛ علی الخصوص قزانده کی موسقوف طرفدارلرینک ، جدتلندکجه ، « سنک
بزه لزومک یوق ! » دیه چکری محقق ایدی . صفا کرای خان اولور اولماز ،
جان علی خاندن دول قالمش سیون بیکه ایله ازدواج ایتدی .

موسقوف طرفدارلری ، موسقوايه : « قزان اهاالیمی آره سنده صفا کرای
ایسته مینلر چوق ؛ اگر شاه علی خان اولوق اوزره کوندیرسه کز ، حسن قبول
کوریر ، دیه اخبارده بولنیوردیلر . موسقوف کینازی (برنی) ایوان و بویارلر
(موسقوف برنسلکنک اصیلزاده لری) ، شاه علی بی جاغیروب یانسه روس